

Kirkkonummen kunnan omistamien METSO-kohteiden hakeminen suojelualueiksi

Rakennus- ja ympäristölautakunta 21.10.2025

427/11.05.05/2022

Valmistelija

Ympäristösuunnittelija Merja Puromies
etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi, puh. 09 29671 (vaihe)

Päätösehdotus

Ympäristöpäällikkö Vikman Anu

Rakennus- ja ympäristölautakunta ehdottaa kunnanhallitukselle, ehdotettavaksi edelleen kunnanvaltuustolle, että valtuusto päättää tehdä Uudenmaan ELY-keskukselle METSO-metsiensuojeluhakemuksen selostusosassa esitetyn kolmentoista METSO-kohteen perustamiseksi luonnonsuojelualueeksi ELY-keskuksen esittämiä korvauksia vastaan.

Perustelut:

METSO-alueiden kartoitus ja toteutus on osoitettu kunnan talousarviossa vuodelle 2021 rakennus- ja ympäristölautakunnan sitovaksi toiminnalliseksi tavoitteeksi, jolla toteutetaan kuntastrategian tavoitetta luonnonarvojen säilymisestä ja luonnonläheisyyden korostamisesta kunnan kehittämisessä. METSO-alueiden soveltuvuutta suojeltavaksi on selvitetty vuonna 2021, ja toteutusvaihe on siirtynyt vuoden 2022 puolelle.

Valikoitujen METSO-kohteiden perustaminen suojelualueiksi tukisi kunnan luontoarvojen ja luonnonläheisyyden säilymistä sekä virkistysmahdollisuuksien kehittämistä. Kunnan arvostetuimmat ulkoilualueet ovat luonnonsuojelualueita ja/tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita.

Käsittely

<Aloita käsittelyn kuvaus tästä>

Päätös

Tiedoksi

Selostus

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kunnan metsäohjelman (ent. metsästrategian) 19.5.2025.

Pöydälle panon aikana on tehty pieniä muutoksia kohteiden rajauksiin ja pinta-aloihin sekä päivitetty ELY-keskuksen tarjoamat korvaukset.

Kahden METSO-kohteen rajausta on muutettu hiukan aiemmasta rajauksesta. Näseuddenin lehdon uusi rajausta noudattaa Masalan osayleiskaavan SL-varauksen rajausta. Perälänjärven metsän aluetta on hiukan supistettu eteläpäästään suuremman etäisyyden jättämiseksi Perälänjärven pohjoispuolelle mahdollisesti suunniteltavaan tielinjaukseen. Kaikkien METSO-kohteiden pinta-alat on laskettu uudelleen paikkatietojärjestelmässä.

Uudenmaan ELY-keskus on päivittänyt kyseisten kohteiden myymisestä ja kunnan omistukseen jätettävien kohteiden suojelusta maksettavat korvaukset tämän hetkisen hinnoittelun mukaisiksi. ELY-keskuksen nyt tarjoamien korvausten kokonaissumma on 610 990 €.

Kaupalla toteutettavat suojelualue-ehdotukset, niiden pinta-alat ja ELY-keskuksen ilmoittamat korvaukset:

Nuoksion Natura-alueen kohde (8,53 ha)	127670 €
Pikkaraisten lehmuslehto (2,74 ha)	55720 €
Dorgarnin pohjoinen metsä- ja suoalue (9,58 ha)	56890 €
Porkkalan Stormossenin rämealue (0,92 ha)	5870 €

Osittaiskorvauksella toteutettavat suojelualue-ehdotukset, niiden pinta-alat ja ELY-keskuksen tarjoamat korvaukset:

Pilvijärven metsä (31,18 ha)	106 650 €
Volsin metsät (19,11 ha)	87240 €
Perälänjärven metsä (10,38 ha)	48330 €
Mjölandetin ja Tullandetin metsä sekä Gloet (5,5 ha)	12280 €
Pahamäen metsä (7,56 ha)	44770 €
Navalanmäen kalliometsä ja Kapakansuo (14,95 ha)	31150 €
Kantvikin Stormossen (7,14 ha)	15510 €
Lillkanskogin metsä- ja suoalueet (6,34 ha)	12180 €
Näseuddenin lehto (2,46 ha)	6730 €

Päätöshistoria

Rakennus- ja ympäristölautakunta 26.04.2022 § 65

Valmistelija

Ympäristösuunnittelija Merja Puromies, etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi

METSO-kohteilla tarkoitetaan alueita, jotka täyttävät Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman 2014 - 2025 (METSO) luonnontieteelliset valintaperusteet ja voidaan suojella ohjelman tarjoamin vapaaehtoisin keinoin. Kunnan omistamien METSO-kohteiden suojelu voidaan toteuttaa joko myymällä alue valtiolle tai perustamalla kunnan omistukseen jäävä yksityinen luonnonsuojelualue.

Ympäristönsuojeluyksikkö on selvittänyt kunnan omistamien metsien soveltuvuutta METSO-ohjelmaan ja neuvotellut Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa mahdollisuudesta perustaa valikoidut kolmetoista kohdetta suojelualueiksi METSO-ohjelman puitteissa. Kunnan talousarviossa 2021 on osoitettu METSO-kohteiden kartoitus ja toteutus rakennus- ja ympäristölautakunnan sitovaksi toiminnalliseksi tavoitteeksi, jolla toteutetaan kuntastrategian tavoitetta luonnonarvojen säilymisestä ja luonnonläheisyyden korostamisesta kunnan kehittämisessä.

METSO-ohjelman tarjoamat korvauskeinot

Jos METSO-kohde myydään valtiolle, kunta saa siitä täyden korvauksen. Korvaus perustuu maapohjan ja puuston arvoon. Kohteen arvo määritetään summa-arvomenetelmällä, jossa metsän eri omaisuusosien arvot lasketaan yhteen ja saatuun summa-arvoon tehdään kokonaisarvon korjaus. Korjauksella poistetaan mm. verotuksen ja metsätalouden kulujen osuus. Korjauskertoimen suuruus vaihtelee kohteittain riippuen mm. puuston kehitysluokkajakaumasta, korjuuolosuhteista, maapohjan laadusta ja sijainnista. Korjauskerroin on yleensä 15 - 30 %. Puutavaralajien hintoina käytetään kolmen vuoden keskikantohintoja.

Jos METSO-kohde perustetaan yksityiseksi luonnonsuojelualueeksi, kunta saa osittaisen korvauksen suojelusta aiheutuvista taloudellisista menetyksistä. Osittaiskorvaus perustuu puuston arvoon. Maapohjan arvoa ei hinnoitella, koska alue jää edelleen kunnan omistukseen. Osittaiskorvausta määritettäessä puuston arvosta vähennetään kokonaisarvon korjaus ja päädytään alueen käypään metsätalousarvoon. Tästä maksetaan suojelualueen perustamisessa korvauksena enintään 50 %. Osittaiskorvauksen suuruuteen vaikuttavat mm. alueen käyttötarkoitus (metsätalous, virkistys ym.) ja kaavamääräysten aiheuttamat metsien käsittelyn rajoitukset, joilla on vaikutusta taloudellisiin menetyksiin.

METSO-suojelualueiden hallinnointi ja hoito

Valtiolle myydyn METSO-suojelualueen hoidosta ja hallinnoinnista vastaa Metsähallituksen luontopalvelut. Kunnan omistukseen jäävän luonnonsuojelualueeksi perustetun METSO-alueen hallinnointi ja hoito kuuluu kunnalle. Hoitotoimiin on mahdollista hakea valtion avustusta.

Suojeluprosessin eteneminen METSO-ohjelmassa

Prosessi lähtee siitä, että kunta tarjoaa kohdetta ELY-keskuksen METSO-yhdyshenkilölle. Tämän jälkeen prosessi etenee seuraavasti:

- ➔ ELY-keskus arvioi kohteen soveltuvuuden ohjelmaan
- ➔ kunta neuvottelee ja sopii ELY-keskuksen kanssa suojelun toteuttamistavasta, rajauksesta ja korvauksesta
- ➔ ELY-keskus lähettää kohteen tiedot valtuutusta varten ympäristöministeriöön
- ➔ valtuutuksen tultua ELY tekee rauhoituspäätöksen hakijan omistukseen jäävistä alueista ja kauppakirjan valtiolle siirtyvistä alueista
- ➔ ELY maksaa kunnalle sovitun korvauksen tai kauppahinnan.

Suojelualue-ehdotukset

Suojelualue-ehdotuksien valinnassa on otettu huomioon mm. METSO-valintaperusteet, kaavatilanne ja kunnan muut suunnitelmat.

Ympäristönsuojeluyksikkö on teettänyt vuosina 2018–2021 luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksiä, joissa kunnan omistamilta metsäalueilta on määritetty METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet täyttäviä alueita. Selvitykset ovat kunnan verkkosivuilla osoitteessa <https://www.kirkkonummi.fi/ympariston-tila-ja-sen-parantaminen>.

Valitut METSO-kohteet täyttävät pääosin METSO I- ja II-luokkien valintaperusteet. Kohteisiin on otettu mukaan myös METSO III -luokan alueita mm. aluekokonaisuuksien muodostamiseksi.

Kohteista on keskusteltu kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalveluiden sekä kunnallistekniikkapalveluiden kanssa. Nämä ovat hyväksyneet kyseessä olevien METSO-kohteiden perustamisen suojelualueiksi.

Ympäristönsuojeluyksikkö on käynyt Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa neuvotteluja valittujen kohteiden suojelusta METSO-ohjelmassa. ELY-

keskus on katsonut, että alla esitetyn kolmentoista kohteen suojelu on mahdollista toteuttaa METSO-ohjelmassa ELY-keskuksen laskemilla korvauksilla. ELY-keskus on esittänyt neljän kohteen osalta kauppaa (täysi korvaus) ja yhdeksän kohteen osalta suojelualueen perustamista alueiden jäädessä kunnan omistukseen (osittaiskorvaus).

Kaupalla toteutettavat suojelualue-ehdotukset, niiden pinta-alat ja ELY-keskuksen ilmoittamat korvaukset:

Nuukсион Natura-alueen kohde (8,55 ha)	99238 €
Pikkaraisten lehmuslehto (2,74 ha)	43442 €
Dorgarnin pohjoinen metsä- ja suoalue (9,58 ha)	34403 €
Porkkalan Stormossenin rämealue (0,92 ha)	4490 €

Osittaiskorvauksella toteutettavat suojelualue-ehdotukset, niiden pinta-alat ja ELY-keskuksen tarjoamat korvaukset:

Pilvijärven metsä (31,34 ha)	78728 €
Volsin metsät (19,23 ha)	66703 €
Perälänjärven metsä (13,59 ha)	39026 €
Mjölandetin ja Tullandetin metsä sekä Gloet (5,5 ha)	9453 €
Pahamäen metsä (7,56 ha)	33624 €
Navalanmäen kalliometsä ja Kapakansuo (14,95 ha)	23050 €
Kantvikin Stormossen (7,14 ha)	11169 €
Lillkanskogin metsä- ja suoalueet (6,34 ha)	9127 €
Näseuddenin lehto (2,8 ha)	5861 €

Rauhoitusmääräykset

Ympäristönsuojeluyksikkö on valmistellut esityksen rauhoitusmääräyksiksi liitettäväksi kunnan omistukseen jäävien kohteiden suojeluhakemuksiin. Määräykset noudattavat ELY-keskuksen edellyttämää rakennetta, jossa esitetään ensin rajoitukset ja sen jälkeen rajoituksista huolimatta sallitut toimet. Uudenmaan ELY-keskus on antanut hyväksynnän esitetyille rauhoitusmääräyksille.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Hynninen Anu

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta ehdottaa kunnanhallitukselle, ehdotettavaksi edelleen kunnanvaltuustolle, että valtuusto päättää tehdä Uudenmaan ELY-keskukselle METSO-metsiensuojeluhakemuksen selostusosassa esitetyn kolmentoista METSO-kohteen perustamiseksi luonnonsuojelualueeksi ELY-keskuksen esittämiä korvauksia vastaan.

Perustelut:

METSO-alueiden kartoitus ja toteutus on osoitettu kunnan talousarviossa vuodelle 2021 rakennus- ja ympäristölautakunnan sitovaksi toiminnalliseksi tavoitteeksi, jolla toteutetaan kuntastrategian tavoitetta luonnonarvojen säilymisestä ja luonnonläheisyyden korostamisesta kunnan kehittämisessä. METSO-alueiden soveltuvuutta suojeltavaksi on selvitetty vuonna 2021, ja toteutusvaihe on siirtynyt vuoden 2022 puolelle.

Valikoitujen METSO-kohteiden perustaminen suojelualueiksi tukisi kunnan luontoarvojen ja luonnonläheisyyden säilymistä sekä virkistysmahdollisuuksien kehittämistä. Kunnan arvostetuimmat ulkoilualueet ovat luonnonsuojelualueita ja/tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita.

Käsittely

Kim Männikkö esitti asian pöydälle jättämistä:

”Pöydällepano niin kauan kunnes kunnan metsästrategia on hyväksytty valtuustossa.”

Esitystä kannattivat Tommi Saranpää, Leena Virkki ja Kerstin Grönqvist. Puheenjohtaja totesi, että asiassa on tehty kannatettu pöydällejättöehdotus, joten asiassa tuli äänestää. Hän ehdotti seuraavaa äänestysjärjestystä: He, jotka kannattavat asian jatkokäsittelyä äänestävät JAA ja he, jotka kannattavat Männikön pöydällejättöehdotusta äänestävät EI. Puheenjohtaja päätti äänestyksen ja totesi äänten jakautuvan seuraavasti: 5 EI-ääntä (Mikko Elfving, Kerstin Grönqvist, Tommi Saranpää, Leena Virkki ja Kim Männikkö) ja 4 JAA-ääntä (Saara Huhmarniemi, Pertti Panula, Henri Annala ja Edla Niemi). Puheenjohtaja totesi pöydällejättöehdotuksen voittaneen.

Päätös

Rakennus- ja ympäristölautakunta päätti jättää asian pöydälle.